

MAHARASHTRA ACT No. XIII OF 1991.

THE CITY OF NAGPUR CORPORATION (RE-ENACTMENT OF OCTROI RULES WITH RETROSPECTIVE EFFECT AND VALIDATING PROVISIONS) ACT, 1991.

महाराष्ट्र विधानमंडळाच्या पुढील अधिनियमास राज्यपाल यांची संमती दिनांक २७ मार्च १९९१ रोजी मिळाली असल्यामुळे तो, याद्वारे सर्व लोकांच्या माहितीसाठी प्रसिद्ध करण्यात येत आहे.

डॉ. एन. चौधरी,
प्रधान सचिव, महाराष्ट्र शासन,
विधि व न्याय विभाग.

MAHARASHTRA ACT No. XIII OF 1991.

AN ACT TO RE-ENACT RULES WITH RETROSPECTIVE EFFECT FOR SPECIFYING MAXIMUM AMOUNT OF TAX AS PROVIDED IN SUB-SECTION (3) OF SECTION 114 OF THE CITY OF NAGPUR CORPORATION ACT, 1948 AND TO MAKE CERTAIN VALIDATING PROVISIONS.

[राज्यपाल यांची संमती मिळाल्यानंतर “महाराष्ट्र शासन राजपत्रात” दिनांक २७ मार्च १९९१ रोजी प्रथम (इंग्रजीत) प्रसिद्ध केलेला.]

सन १९९१ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक १३.

नागपूर शहर महानगरपालिका अधिनियम, १९४८ याचे कलम ११४, पोट-कलम (३) मध्ये तरतुद केल्याप्रमाणे, कराची कमाल रक्कम विनिर्दिष्ट करण्यासाठी भूतलक्षी प्रभावाने नियम पुनरधिनियमित करण्याकरिता आणि विवक्षित विधिग्राहकारी तरतुदी करण्याकरिता अधिनियम.

ज्याअर्थी, राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नव्हते;

१९५० चा आणि ज्याअर्थी, नागपूर शहर महानगरपालिका अधिनियम, १९४८ याचे कलम ११४, पोट-कलम मध्ये प्रांत (३) मध्ये तरतुद केल्याप्रमाणे, कराची कमाल रक्कम विनिर्दिष्ट करण्यासाठी भूतलक्षी प्रभावाने व वन्हाड २. नियम पुनरधिनियमित करण्याकरिता आणि नागपूर शहरात विक्रीसाठी, खपासाठी किंवा वापरासाठी आणलेल्या जनावरांवरील किंवा मालावरील उपकर विधिग्राह्य करण्यासाठी विवक्षित विधिग्राहकारी तरतुदी करण्याकरिता, महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी तातडीने कायवाही करणे जीमुळे आवश्यक झाले होते अशी परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल त्याची खाली झाली होती आणि महून त्यांनी १६ फेब्रुवारी १९९१ रोजी नागपूर शहर महानगरपालिका (भूतलक्षी प्रभावाने जकात १९९१ चा नियम पुनरधिनियमित करणे व विधिग्राहकारी तरतुदी) अध्यादेश, १९९१ प्रव्याप्त केला होता ; महा.अध्या.४.

आणि ज्याअर्थी, उक्त अध्यादेशाचे राज्य विधानमंडळाच्या अधिनियमात रूपांतर करणे इष्ट आहे;

त्याथर्थी आता, भारतीय गणराज्याच्या बेचाळिसाव्या वर्षी, याद्वारे, पुढील अधिनियम करण्यात येत आहे:—

संक्षिप्त १. (१) या अधिनियमास नागपूर शहर महानगरपालिका (धूतलशी प्रभावाने जकात नियम नाव व प्रारंभ, पुनरविनियमित करणे व विधिग्राहकारी तरतुदी) अधिनियम, १९९१ असे म्हणता येईल.

(२) दिनांक १६ फेब्रुवारी १९९१ रोजी अमलात आला असल्याचे मानण्यात येईल.

जनावरे व २. मध्यप्रांत व बन्हाड नगरपालिका अधिनियम, १९२२ (यात यापुढे ज्याचा उल्लेख १९२२ चा माल “उक्त अधिनियम,” असा करण्यात आला आहे) याचे कलम ६६, पोट-कलम (२) अन्वये आणि मध्यप्रांत व यांवरील मध्य प्रांत व बन्हाड शासकीय अधिसूचना क्रमांक २०९३-७१४-आठ, दिनांक ५ सप्टेंबर १९२३ बन्हाडचा २. उपकराचा अन्वये करण्यात आलेले, जकातीच्या व हैसियत कराच्या दराची कमाल रक्कम विहित करणारे कमाल दर नियम, आणि मध्यप्रदेश शासनाने, शासकीय अधिसूचना क्र. १५८४/१६६१-एम-तीरा, दिनांक

विहित २९ एप्रिल १९५० अन्वये, उक्त अधिनियमाखाली त्याच्यप्रमाणे केलेले आणि नगरपालिका समित्या करणारे व अधिसूचित क्षेत्र समित्या यांच्याकडून लादण्यात येणाऱ्या जकात कराच्या कमाल रक्कमेसंवंधीचे नियम नियम हूऱ, १५ डिसेंबर १९६० रोजी अमलात असल्याप्रमाणे, ते जेथवर, नागपूर शहर महापुनराधी-नगरपालिका क्षेत्रात आणलेल्या जनावरांच्या व मालाच्या बाबतीत देय असलेल्या उपकराचा किंवा नियमित जकातीचा कमाल दर विहित करण्यासंवंधातील असतील तेथवर, राज्य शासनाकडून १५ डिसेंबर करणे. १९९० रोजी पुढीलप्रमाणे रीतसर व विधिग्राही रीतीने पुनरविनियमित करण्यात आले असल्याचे मानण्यात येईल:—

“१. नाव व प्रारंभ.—(१) या नियमांना, नागपूर शहर महानगरपालिका जकात (कमाल दर विहित करणे) नियम, १९९१ असे म्हणता येईल.

(२) हे नियम, दिनांक १५ डिसेंबर १९६० रोजी अमलात आले असल्याचे मानण्यात येईल.

२. व्याख्या.—या नियमांशध्ये, संदर्भनुसार अन्यथा आवश्यक नसेल तर,

१९५० चा

(अ) “अधिनियम” म्हणजे, नागपूर शहर महानगरपालिका अधिनियम, १९४८;

मध्यप्रांत व

(ब) “माल” म्हणजे, अनुसूचीत विनिर्दिष्ट केलेला माल व त्यात त्या अनुसूचीत नमूद बन्हाड २.

केलेल्या जनावरांचाही समावेश होतो;

(क) “अनुसूची” म्हणजे, या नियमांची अनुसूची.

जकात ३. (१) या अधिनियमाचे उपबंध व त्याकाली केलेले नियम यांता अधीन राहून त्याखाली वसविणे व केलेली उपकराची (जकातीची) आकारणी, वसुली व परतावा यांचा संबंध असेल तेथवर, अनुसूचीत त्यासाठी विनिर्दिष्ट केलेल्या अनेक मालांच्या बाबतीत, महामंडळाकडून जकात वसवली जाईल.

कमाल दर. (२) अनुसूचीत्या स्तंभ (२) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या कोणत्याही मालावर महामंडळ या दराने जकात वसवील तो दर, त्या अनुसूचीतील स्तंभ (३) मध्ये त्या मालासाठी विनिर्दिष्ट केलेल्या कमाल दराहून अधिक नसेल.

अनुसूची

(नियम ३ पहा)

नागपूर शहर महानगरपालिकेच्या जकात हृदीत जकातीस पात्र असलेल्या मालांची अनुसूची

जकात दर

बाब
क्रमांक

वसूचे नाव

घथामूळ्य	दर	विटलचा दर
दराची		किंवा संबंधित
टक्केवारी		बाबीसमोर
		विनिर्दिष्ट केल्या- प्रमाण दर

(१)

(२)

(३)

रु. पैसे	रु. पैसे
----------	----------

१ गवत, गवताच्या काढ्या, भुसा, तणस (पेरा), कोँड, ...
भाताच्या तुसाची भुकटी, कडवा, हिरवा चारा, कडव्याचा
चुरा घर्वन.

०.६०

अलुसूची—चालू

(१)	(२)	(३)
२	कापसाचे बी (सरकी), चुनी, महुआ, सर्व प्रकारच्या पेंडी, सोयाबीन तेलाची भुकटी, कोणत्याही प्रयोजनासाठी वापरण्यात येणारे धान्याचे खांड धरून.	रु. पैसे रु. पैसे ... ०.८०
३	सर्व प्रकारची धान्ये व डाळी, पोहे, धान्याचे पीठ-बेसन, मैदा, सोजी धरून आणि भाजके धान्य, लाहा व मुरमुरा, राजगिरा, राजभा, कुटकी, कोडो, सावा व बाजरा.	... १.५०
४	सर्व प्रकारच्या तेलविया, भईमुग, टरफलासहित किंवा टरफलविना, अंबाडीच्या विया, राई, सरस, जगनी, टोळी (महुआ विया), निवईच्या विया, सूर्यमुखीच्या विया, रेप विया, करडईच्या विया, सोयाबिनच्या विया यांतह.	... २.००
५	सर्व प्रकारचे खाद्य तेल उदा, तिळाचे, जवसाचे तेल, भईमुगाचे तेल, राईचे तेल, अपरिष्कृत एरंडेल, खोबरेल तेल, टोळी तेल, सोयाबीन तेल, करडई तेल, सरकीचे तेल, पामतेल व पामोलिन, रेप वियांचे तेल, सूर्यमुखीच्या वियांचे तेल, परिष्कृत खाद्यतेल (बाटल्यात न भरलेले व हायड्रोजनयुक्त नसलेले).	... ८.००
६	वनस्पति-तूप, हायड्रोजनित तेल व तुपाएवजी वापरले जाणारे परंतु शुद्ध तूप नसलेले अन्य तूपवर्गीय पदार्थ, मार्गारिन.	६.०० ...
७	शुद्ध तूप, लोणी, खवा व भध	... २०.००
८	सर्व प्रकारच्या भाज्या, उदा, बटाडे, रताळी, सुके व पातीचे काढी, हरभरा, तुरीच्या शेंगा, पापडीच्या शेंगा, भटार, परवर, कुंडह, कोर्थिबीर, हिरव्या मिरच्या, ओले शिंगाडे, टोमॅटो, वांगी आणि हिरवा वाटाणा.	... १.२५
९	ओले आले, सुक्या मिरच्या, चिच, सुका लसून	... ५.००
१०	संत्री, मोसंबी, नारिंगी, ऊस, सफरचंद, ब्राक्षे, डाळिब, अननस, लिंची, पीच, पेअर, नासपती, बेदाणा, चिक, अलचा, रासपबेरी इ. आणि अन्यत्र विनिर्दिष्ट न केलेली सर्व प्रकारची ताजी फळे.	... २.००
११	नारळ, वाळलेले शिंगाडे, हल्कुंड, आंबोशी (खटाई), धणे, आणि संस्कृतिं पणुखाद्य, कोंबडचांचे खाद्य व माशयांचे खाद्य.	... ५.००
१२	(अ) खारीक, पिस्ता, बदाम, मनुका, विसमिस, अक्रोड, अलुबुखार, अंजीर, चिरोजी (चारोली), जदाळू, काजू, चिलगृज, सकरपारा, माखवन, खोबानी, आंब्याची भुकटी, गोडांबी, गोंद (डिक) आणि इतर सर्व प्रकारचा सुकामेवा.	१०.०० ...
	(ब) खोबरे, खोबन्याचा किस व तुकडे	४.०० ...
१३	साखर व खडीसाखर	५.०० ...
१४	गूळ, राब, पेंडखजूर, शिरा व काकवी	४.०० ...

अनुसूची—चालू

(१)	(२)	(३)
१५	चहा, कॉफी, कोको व कोकोजेम	रु. पैसे रु. पैसे
१६	(अ) निरनिराळी सुगंधी तेल, डबाबंद किरणामाल, बाटलीत भरलेला व पुडकी बांधलेला सर्व प्रकारचा किरणा माल, मटण, हुकराचे मास व मासली (खाटीकाकडचे ताजे मास व मासली सोडून), मसाले (दललेले किंवा न दललेले), डबाबंद तंबाखू, तपकीर व सर्व प्रकारचा पानयसाला, किमांश, सैकरीन, पाशचरीकृत लोणी व लोथ्याएवजी वापरावयाचे पदार्थ, सर्व प्रकारची भारतीय मिठाई, पाव, पापड, बारीसू, लोणाचे, चिवडा, चटणी, सर्व प्रकारचे केकवरीय पदार्थ, कोकाकोल्याचा अर्क (फॅटा), चहा-कॉफी वर्गीय पेये इत्यादी, पेपररिमिट, पेस्टी, सर्व प्रकारचा शिरका, सर्व प्रकारचे रुक्कोज, घॉकोलेट, बिस्कटे, बार्ली, हुद्धाची भुकटी, आणि हुद्धाचे पदार्थ, फळांचा रस आणि औषधियुक्त नसलेला सिरप (सरबत), सर्व प्रकारची कंबंयुक्त पेये, उदा. लिमका, कॅम्पाकोला ७७, सोडा आणि सर्व प्रकारची शीतपेये.	५.०० ६.००
(ब)	गुलकद, मरंबा, सर्व प्रकारच्या फळांचा मुरंबा, यिरचीची भुकटी, हल्द, जिञ्चाची भुकटी, मेथीची भुकटी, आणि अन्यत नमूद न केलेले इतर प्रकारचे मसाले, चीज, जप व जेली.	४.०० ८.००
१७	सर्व प्रकारची मासली (जिवंत किंवा मृत व डबाबंद नसलेली), अंडी व मांस.	१०.००
१८	जंगली श्वापदे, सर्व प्रकारच्या शिकारी (मृत व जिवंत).	१.०० प्रत्येकी.
१९	कोंबड्या, बदके, पोपट व इतर पक्षी आणि अन्यत विनिर्दिष्ट न केलेल्या पक्ष्यांची पारधी.	०.२० प्रत्येकी.
२०	मेंढचा, येळचा, कोकरू, बछडे व डुकरे ..	१.०० प्रत्येकी.
२१	बैल, गोच्हा, झैस व रेडू, घोडे, शाई व गोच्ही ..	२.०० प्रत्येकी.
२२	भाजीपाला वियाणे, वैरणाचे वियाणे, फळाचे वियाणे, फुलाचे वियाणे, ज्ञाजाचे वियाणे, भांगाचे वियाणे (बोह, आंबाडीचे वियाणे आणि टरोटाचे वियाणे वगळून), चिंचोकी, खसखस.	१०.००
२३	नागवेलीची पाने ..	१०.००
२४	(अ) सर्व प्रकारच्या सुपाच्या ..	१५.००
	(ब) वेलची, जायफली, जायफळ, एलधाचे वियाणे, कापूर, कलमी, खिरा, साबूदाणा, मेथीचे वियाणे, कोकभाचे फूल, लेधन ज्यैस पावडर (लिबूसत) आणि (तलटीप क्रांतक १ प्रभाणे) अन्यत विनिर्दिष्ट न केलेल्या किरणामालातील अन्य वस्तु.	६.०० ..
	(क) लवंग ..	६.०० ..
	(ड) काथ ..	६.०० ..

अनुसूची—चालू

(१)

(२)

(३)

		रु. पैसे	रु. पैसे
२५	पेट्रोलियम पदार्थ, जसे—सैवासॉल ऑईल, डिझेल ऑईल, कूल ऑईल, मावा ऑईल, व्हाइट ऑईल, मशिनरी ऑईल, शुद्ध एर्डेल तेल, सर्व प्रकारची वंगणाची तेले, स्पॉर्डिल ऑईल, चातीचे तेल (स्पिडल ऑईल), फॉन्स ऑईल, ग्रीष्म, पेट्रोलियम जेली, भेण, स्वर्थपाकाचा गॅस (एल.पी.), सर्व प्रकारची खनिज तेले, पेट्रोल व विसानाचे पेट्रोल (आय.सी.ए.) आणि अन्यत्र तरतुद न केलेली अन्य प्रकारची तेले व सर्व प्रकारचे गॅस.	८.००	....
२६	केरोसीन ऑईल .. .	४.००	....
२७	मेणबत्त्या, गॅस किंवा तेल दिव्याकरिता आवश्यक असणाऱ्या इतर वस्तू [त्यामध्ये दिवे, कंदिल, किंटोन, पेट्रोमेंझ, स्टोव्हज, वाती, भेटल, बंडुकीची पावडर (दिवाळी मँचेसह) सर्व प्रकारचे फटाके यांचा समावेश होतो], सुखाणाची दारू, दारूकाम, फटाके, सेफटी प्यूजेस, सर्व प्रकारचे विद्युत घट (सेल), विजेन्या, लायटर्स, गॅस टच्यून्ज आणि त्यांची उपसाधने व कॅलिंगम काबर्हिंड.	८.००	....
२८	मँचेस, दिवाळी मँचेस वगळून .. .	४.००	....
२९	चरबी व मास, चरबीयुक्त आम्ल, वनस्पतिज व प्राणिज चरबी.	....	१०.००
३०	खाली सविस्तर दिल्याप्रकाणे प्रत्येक वर्णनाची विजेची उपकरणे:— (अ) प्रशीतक, जलशीतक, वातानुकूलन यंत्र, क्ष-किरण यंत्र आणि त्याचे भाग, विद्युत-उद्वाहन, हिट्स, सर्व प्रकारचे विजेची संच, बहिःसर्जक पेंखा, वायुसंपीडक, धुलाई यंत्र, घर-घंटी (इलेक्ट्रिक), विद्युत-भट्टौ, एअर-कुलर, कुर्किंग मशीन्स, गिझर, आय.बी.एस यंत्र, सर्व प्रकारची परिशाळके, डाटा यंत्र, टेलेक्स, टेलीप्रिटर—विजेवर चालणारे किंवा विजेवर न चालणारे, लोखंडी इस्त्री, सर्व प्रकरणी इलेक्ट्रॉनिक यंत्रसामग्री—वरील वाब क. ३० (ब) सध्ये विनिदिष्ट न केलेली आणि वरील सर्व वस्तूची उपसाधने, ट्रान्स्फरर, टेप-रेकॉर्डर, आमोफोन, इथर फोन, एअरफोन, रेडिओ, व्हिडीओ कॅसेट रेकॉर्डर, व्हिडीओ गेस कॅसेट, कॅसेट टेप्स, दूरचित्रवाणी संच, व्हिडीओ कॅसेट आणि त्याचे सुटे घटक भाग, स्टिरिओ, प्रवर्धक, दूरध्वनी, बिनतारी यंत्रणा व तार यंत्रणेची सामग्री, चलचित्र, ध्वनिवर्धक, प्रिमिनो, सर्व	१०.००	....

अनुसूची—चालू

(१)

(२)

(३)

रु. पैसे   रु. पैसे

प्रकारची संगीताची सामग्री, तबकडी, ग्रामोफोनचा सुया आणि त्याचे सुटे घटक भाग, सर्व प्रकारचे उष्मा प्रवर्तक (हीट एक्सचेजर).		
(ब) उपकरण संच, उपकरणे, विद्युत मोटारी, जोड साधने, मातीचे व पोर्सिलीनचे इस्थियुलेटर, इलेक्ट्रोड्स, मीटर्स, विजेचे बल्ब, दिवे, ट्यूबलाईट, तारा (इस्थियुलेट केलेल्या किंवा न केलेल्या), सर्व प्रकारची जनिदे, वीज निर्मिती, पारेषण व वितरण यांसाठी विद्युत यंत्र- सामग्री आणि तिचे सुटे घटक भाग, विजेचा हॉर्न, विजेची घंटी, नियंत्रक स्विच गियर, ऑलट्रोनेटर, डाधनामो, पारेषण यंत्र व टर्बो जनरेटिंग संच, सर्व प्रकारची विद्युत जोड साधने व सामग्री.	६.००	....
३१ सर्व प्रकारचा साबण (औषधियुक्त किंवा औषधियुक्त नसलेला), डीटर्जंट भुकटी, सर्व प्रकारची धुण्याची भुकटी, धुण्याचा सोडा, इतर लवणे, कपडे, फरशी व भांडी धुण्या- साठी वापरण्यात येणारे पदार्थ, चुरा, विरंजक चूर्ण, रिठे.	६.००	....
३२ पोटेंशियम परमैग्नेट, परिष्कृत व अपरिष्कृत सॉल्ट पीटर, एप्सम सॉल्ट, फिनेल, सर्व प्रकारचे पोटेंश, तुरटी, खाण्याचा सोडा, सोडियम कार्बोनेट, कॅलिशियम कार्बोनेट, गंधक, कॉस्टिक सोडा, हायड्रोसल्फेट आँफ सोडा, नायट्रोट आँफ सोडा आणि अन्यत्र तरतूद करण्यात न आलेला सर्व प्रकारचा सोडा आणि सर्व प्रकारची रसायने, चिंचोक्याची भुकटी, आरारोट धरून सर्व प्रकारचे पिष्टमय पदार्थ, अन्यत्र विनिर्दिष्ट न केलेले सर्व प्रकारचे भीठ, आयन सल्फेट, तांबे, अऱ्युमिनियम, जिंक क्लोराईड, मॅग्नेशियम क्लोराईड.	६.००	....
३३ स्टीम कोळसा, स्लॅक कोळसा, दगडी कोळसा, कँडी कोळसा, कोळशाची राख आणि भुकटी.	०.४०	....
३४ चारकोल व भुकटी	०.५०	....
३५ जलणाचे लाकूड, पडपा, कोळपलेला कोळसा व खंभर ..	०.५०	....
३६ (अ) सागवानाच्या फल्जांव्यतिरिक्त अन्य आकार दिलेल्या व न दिलेल्या तुळ्या, वासे, ओँडके व मळगा व अन्य आकार दिलेले किंवा न दिलेले लाकूड. (ब) सागाचे लाकूड, त्याचे विविध आकाराचे ओँडके व फळ्या.	२.००	....
(क) लाकडी दरवाजे व खिडक्या, लाकडी जिने, लाकडी द्वलपे, लाकडी पिपे व खोके व इतर लाकडी सामान (अन्यत्र विनिर्दिष्ट न केलेले).	५.००	....
	६.००	....

अनुसूची—चालू

(१)	(२)	(३)	रु. पैसे	रु. पैसे
३७	बांबू, बांबूचे तुकडे, बांबूच्या चट्या, बांबूच्या टोपल्या, बांबूच्या काठचा व इतर बांबूच्या वस्तू (बुर्डीच्या वस्तू), सलैंई लाकूड व त्याच्या वस्तू—फर्निचरव्यतिरिक्त आणि सागाव्यतिरिक्त अन्य लाकडाचे ओंडके (अडजात).	...	...	१.००
३८	वेत आणि त्याच्या वस्तू—वेताच्या खुर्च्या धरून, सर्व प्रकारची ताडपत्री, सर्व प्रकारचे दोरखंड, सर्व प्रकारचा ट्वाईन दोरा, सुती व इतर दोन्या, काथ्याच्या चट्या, सणाच्या व तागाच्या वस्तू, सर्व प्रकारचे लवचिक नळ, मुंज, बाभई, काम, बाढा, सूभ, सुतली इत्यादीची रशी, नायलॉन धाग्याचे दोर व सूत, काथ्या, ताग आणि अन्यत तरतुद न केलेले याचप्रकारचे इतर कापड, कच्चा काथ्या, मनीला दोर, अंस्वेस्टाईंस दोर, चायना भैंट, चिक, पंखे वेत, लाकूड, पोलाद यापासून बनवलेले सर्व प्रकारचे फर्निचर व इतर कापड व त्याच्या वस्तू, फर्निचरचे भाग किंवा संपूर्ण फर्निचर, धातूच्या किंवा अन्य प्रकारच्या कुलपे व कडचा — गृह सजावटीसाठी व सुशोभीकरणासाठी वापरण्यात येणाऱ्या इतर सर्व प्रकारच्या वस्तूसह, उदा. चिक्रे, छायाचिक्रे, सर्व प्रकारच्या तस्बिरी, मूर्ती, पुतळे, खाटा, चालण्याच्या काठचा, नक्षीच्या वेताच्या काठचा, चाबूक, घडीच्या खाटा, मच्छरदाणीच्या चौकटी, प्लायबूड, सनमायकाच्या फळचा, लिनोलियम, लॅमिनेटेड पत्रे, उन्हाळी काचा, सर्व प्रकारचे नक्षीदार पत्रे, घडीचे पडदे, खिडक्या, दारे, नक्षीदार पडदे, त्यापासून त्यार किलेल्या वस्तू-अंशतः किंवा पूर्णतः पडद्याचे अँगरेस, इतर सर्व प्रकारच्या शिडचा, गोल्फ, टर्बाईन गोल्फ आणि सर्व प्रकारचे झाडू (शिंदीपानाच्या झाडूव्यतिरिक्त), हार्डबोर्ड, मॅंसोनाईट किंवा कोणत्याही घटकांपासून कृतिम प्रक्रियेने बनवलेला लाकडाचा अन्य कोणताही प्रकार व त्यापासून बनवलेल्या वस्तू, प्राण्याचे केस व मोराची पिसे.	८.००	...	...
३९	नवीन गोणपाट	..	..	२०.००
४०	सण आणि सोनताग	..	..	१०.००
४१	जुने गोणपाट	..	..	४.००
४२	(अ) गावठी कौले व विटा	..	..	०.३०
	(ब) भाजलेल्या विटा, भगरा, मंगलोरी व अलाहाबादी कौले—छपरासाठी व चुना.	...	...	०.६०
४३	झाळाळी दिलेल्या विटा, जमिनीसाठी फरशा, फरशांचे दगड व सिमेंटच्या फरशा, गुळगुळीत केलेले किंवा न केलेले संगमरवरी दगड व त्यापासून बनवलेल्या वस्तू,	८.००	....	....

अनुसूची—चालू

(१)	(२)	(३)	
		रु. पैसे	रु. पैसे
	काचसामान, काच, काचेच्या वस्तू, चिनीभातीच्या वस्तू, एन्डलची भांडी व त्यापासून बनवलेल्या वस्तू, ग्लास दुल दगडाचे कपथे, योजेक संगभरवरी दगड व त्याचे इतर प्रकार.		
४४	फरशीचा दगड (फरसबंदीसाठी वापरण्यात येणारा फरंदा), सिलवट्टा, चक्कीचा दगड, उखळी, कुंडी, बरणी, शौचालयाची भांडी, शौचकूण व सुदीसाठी लागणाच्या वस्तू व त्याचे भाग धरून, सिमेंट, कोलटार, बिट्टुन, चायथना पाईप, मातीचे नळ, सिमेंटचे नळ, अॅस्वेस्टरेस, अॅस्वेस्टरेसच्या वस्तू, सिमेंटचे पत्रे, मैनीज, कुरंदाचा दगड व चुरा, कुरंद लावलेले कापड, चिनीभाती, चिंटाची भाती, गेह, पिवळी भाती, कापड, खडूवी भुकटी, प्लास्टर थांफ पॅरिस, डोलोलाईट दगड व चुरा, साकणाचा दगड व चुरा, रांगोळी व इतर खनिज भुकटी व दगड (अन्यल चिनिदिघ न केलेले), सागोळ शिमेंट, छताकाठी फेलट, सर्व प्रकारची भाती व वाळू-अन्यत तरतूद न केलेली, सागोळी किंवा इतर कोणतीही सिमेंटची भुकटी थांसारखी नेहमीची भुकटी सोडून इतर सर्व भुकटी.	६.००	....
४५	काचेच्या बांगड्या	....	५०.००
४६	गोटे, गरणडा, वाळू (इमारतीच्या बांधकामासाठी वापरा-वयाचे), पांढरी भाती (मळमाती), रोडे दगड, चुनखडी, मुरम व गिट्टीची भुकटी.	....	०.२५
४७	गिट्टी, वाजरी गिट्टी खांडकी, लंबट दगड, पिवळा दगड, गेहवा दगड व चुनखडीचा दगड.	....	०.४०
४८	रोगण, बासो, सर्व प्रकारचे लाकडाचे पॉलिश, वार्निश, रंग, उकलवलेले किंवा दोनदा उकलवलेले अलंशीचे तेल, सौम्यकारी द्रव्य (थिनर), कातडी कसायणासाठी छपरा-लाख साल, घालट फळ अणिण रंग किंवा रंगद्रव्य तथार करण्यासाठी वापरण्यात येणाऱ्या परंतु अन्यत तरतूद न केलेल्या इतर सर्व गोळ्टी, लाख, लाखेचे तुकडे, टर्पेन्टाईन, रंग, रासायनिक रंग, राजण, विरस, चूरस, अध्रक, रंगवण्याची शाई, रंगद्रव्य, पेस्ट व इंडिगो, स्लोसेम सिमेंट, रंगीत सिमेंट, सर्व प्रकारचे सिमेंटचे रंग, डिस्ट्रेप, चिक औंसाईड व रेड अॅंसाईड आणि इमारती रंगवण्यासाठी वापरण्यात येणारे इतर साहित्य व रॉबिन ब्लू.	६.००	....
४९	मेथिलएन्क्रूट स्पिरिट, शुद्ध केलेले स्पिरिट व औषधां-मध्ये वापरण्यात येणारे इतर प्रकारचे स्पिरिट आणि मद्याक.	६.००	....

अनुसूची—चालू

(१)

(२)

(३)

		रु. पैसे	रु. पैसे
५०	शास्यनिक खते, खताचे रसायन, सर्व प्रकारची कीटक- नाशके (द्रवरूप व शुकटीरूप), औषधियुक्त सखत, पाईचे तेल, लवंगाचे तेल, बदामाचे तेल, चंदनाचे तेल, बाबची तेल, बिड्याचे तेल, निबाच्या बिथाचे तेल, शईस कॉटी तेल, राईस बोरू तेल आणि खाद्यतेल स्हृणूल वापरण्यात न येणारी इतर सर्व प्रकारची तेले (अन्यत्र तरतुद न केलेली), औषधिक्वये आणि अळोवेंथीची औषधे, होमियोपैथी, यूनानी व आयुर्वेदिक औषधे, सुरगा, काजळ, दंतविषयक सामग्री, बोरिक अॅसिड व इतर द्रवरूप ऑसिड, पारा.	५.००	....
५१	जडीबुटी व आयुर्वेदिक औषधे तथार करण्यासाठी लागणारा कच्चा माल (तळटीप क्र. २ अनुसार).	५.००	....
५२	लिकर, विहस्की, सर्व प्रकारची बऱ्डी, ताडी, देशी दाढ, अळू, चरस, गांजा, भांग, चंदू, कोकेन.	२५.००	....
५३	व्हैसिलिन, पोमेड, फेस क्रीम, किश तेल, प्रसाधनविषयक आवश्यक सामग्री, फेस पावडर, कंगवे, ब्रश, आरसे, काळ्या, वस्त्रे, पाती, सुन्धा, चाकू, स्प्रिग बटणे, टूक, बटणे, रिंग, सर्व प्रकारच्या चाकू-सुन्धा, अर्क, सुवातिक तेल, सुवातिक पाणी, अत्तरदान व त्याच्या कुप्या, हॅंटच्या पिता, सर्व प्रकारचे ब्रोचेस, गार्डर्स, इलेस्टिक कॉर्ड, इलेस्टिकच्या वस्तू, निलंबक, कोट हँगरी, थर्मास, अन्न- पदारथाच्या बरण्या, भरतकासाची यंत्रे, लाकडी रिंग, किंवा धातुच्या सुवा, विणक्का माच्या सुवा, पटवाज, टिकली, लेस, फीत, यांसारखा बिसतदान माल, डागपान, अळ्यु- मिनियमच्या पातळ पता, स्टैमिटी, टारगेखरू व धातुच्या वस्तू, सर्व प्रकारची मैजिना, हाडाभासून बनवलेला सर्व माल व वस्तू, सर्व प्रकारची कुलपे व किलव्या, नकली दागिने, सर्व प्रकारची बुचे व बाटल्यांची झाकणे, काबडी, पानदान, गुलाबदाणी, मेंदी पावडर, सर्व प्रकारच्या टूथपेस्ट व पावडरी, सर्व प्रकारचे ब्रश, सर्व प्रकारचे बैगड (पनी), फीती (ribbon), साडी फॉल, साढी, सणी व सुताच्या वस्तू, सुंगंधी तेल व सर्व प्रकारचे सुंगंध व अत्तरे, डांबराच्या गोळचा.	१०.००	....
५४	तंबाखू, बिछोरस, फडी, सरेस, चुरा, पाला, धानथाल, विडी उत्पादनासाठी लागणारा तंबाखू, खाण्याच्या प्रयोजनासाठी लागणारा तंबाखू, तंबाखू व तंबाखूच्या कांडाचा व सर्व प्रकारच्या विड्या.	....	१२.००
५५	सिगरेट व सिगार, सिगरेट होल्डर, धूम्रपानाचा पाईट, सिगरेटचा कागद, तंबाखूच्या डब्बा, नैचा, हुक्का, निगली व इतर धूम्रपानविषयक आवश्यक वस्तू, फरशी कली व कुलफी सिगरेट तंबाखू.	१०.००	....

अनुसूची—नालू

(१)	(२)	(३)	
		रु. पैसे	रु. पैसे
५६	विडीची पाने	...	५.००
५७	सर्व शुद्ध लोकरी व रेशमी माल व कापड, सृत व लोकर यांचे आणि सोने किंवा जर (खरी किंवा खीटी) अथवा इतर धातु यांचे मिश्रण तसेच पर्णतः किंवा अंशतः वरील कोणत्याही कापडापासून बनवलेले सर्व नवे पोषाख, कोसा, केतकी, पैराशूटचे कापड, शार्कची कातडी, लोकरी टोपीचे कापड व लोकरी विणभाल-मग तो शुद्ध किंवा मिश्र असी, टेरीकॉटचे कापड, टेरिलीनचे कापड, सर्व प्रकारचे तयार सुती पोषाख, सर्व प्रकारचे विणकाम, हॅट, हॅटची साझप्री, टापी, टोपीची साझप्री, सर्व प्रकारची नवार, कॅन्ब्रासचे तंबू, आरेखनाचे कापड, पुस्तक बांधणीचे कापड, खेळ व क्रीडा यांच्या प्रयोजनासाठी लागणारा पडदा किंवा जाळी, चित्रपटाचे पडदे, जलरोधक कोट, सर्व प्रकारचे रेतकोट, तैलकापड, कॅन्ब्रासचे तंबू, फोमलेदरचे कापड, सर्व प्रकारचे रेतकीनचे कापड, नायलॉन व इतर (नायलॉन धागामिश्रित पी.व्ही.सी.) कापड, टेरीन, पॉलीस्टर व इतरत विनिर्दिष्ट न केलेले सर्व प्रकारचे कापड.	६.००	...
५८	सर्व सुती कापडाचा माल, खेड्यातील धनयरांनी तयार किलेली कांबळी व नमदा आणि हातमाग व यंत्रमाग यांवर बनविलेले अदनथ व सुती कापड यांचे मिश्रण, बनिधनचे सुती कापड, सर्व प्रकारचे छल्यांचे कापड, सॅनिटरी कापूस व शस्त्रकियेसाठी लागणारा कापूस, बैंडजचे कापड, सुती बैंडज व सैनिटरी टॉविल यांसारखा निर्जनुक माल, खादी चरखा संघ किंवा खादी चरखा मंडळ यांनी प्रमाणित न किलेले खादीचे कापड (सुती) व गोणपाटाचे कापड.	५.००	...
५९	(अ) सर्व सूत नंबरांचा व विरंजन न केलेला पिळाचा दोरा व सूती दोरा. (ब) विरंजन केलेला विनपिळाचा तागाचा दोरा, सूती पिळाचा दोरा, नायलॉनचा दोरा, सूती दोन्याव्यतिरिक्त इतर तंतुक दोरा, सर्व प्रकारचे पॉलीस्टर कापड व पॉलीस्टर धागे, सर्व प्रकारचे शिवणदोरे.	३.००	...
६०	दाव दिलेल्या, सरकी काढलेल्या किंवा न काढलेल्या कापसाच्या गासड्या, दाव दिलेल्या टाकाऊ कापसाच्या गासड्या.	...	प्रत्येक गासडीला १०.००
६१	बी असलेला किंवा बी विरहित अपरिष्कृत कापूस व काटसवार कापूस.	...	२.००
६२	कठीण व मृदु टाकाऊ कापूस, मृदु व कठीण टाकाऊ रेशीम, पिळाचे व विनपिळाचे टाकाऊ कापसाचे सूत.	...	१०.००

अनुसूची—चालू

(१)

(२)

(३)

रु. पैसे

रु. पैसे

६३ (अ) रबरी माल, पी.व्ही.सी. माल व अल्कली गटपची, सेल्यूलॉइड, अधक (ग्रामका) व इतरल तरतूद न केलेल्या पूर्णतः किंवा अंशतः त्याच्यापासून बनवलेल्या वस्तू, रबर ड्रावण, प्लास्टिक व त्यापासून बनवलेल्या वस्तू, रबरी कापड, सर्व प्रकारचे प्लास्टिक, सेल्यूलॉइड, पॉलीथीन, नायलॉन वस्तू, सोल्युशन पेस्ट, चिकट पदार्थ (adhesive), सर्व प्रकारचे फेल्हीकॉल, गोंद, सर्व प्रकारच्या टच्यविश व याईप आणि त्यापासून बनवलेल्या पाईपच्या जोडिण्या व वस्तू, बैंकोलाइटचे ताब, हेअर बेलटिंग, सर्व प्रकारचे बैलटींग, बैंकोलाइटच्या वस्तू, चिकट कागद, कापड व फीत, सूटकेस, फाईल केस, फाईल बैग, ऑटॅची, नायलॉनच्या पिशव्या, प्लास्टिकच्या पिशव्या (सुती पिशव्यांव्यतिरिक्त), प्लास्टिक कागद व ताब, स्पंज, फोम व थम्मिकोल, प्लास्टिक नवार.

(ब) प्लास्टिकचे ग्रॅन्यूल, अल्कभाइन, पी.व्ही.सी. सेल्यू-लॉइड व त्याची भुकटी, टैंब्लेट (गिटटी) व या प्रकारची इतर भुकटी, ग्रॅन्यूल, कच्चे रबर व लेटक्स.

६४ वाळवलेले कातडे, कमावलेले चामडे, चामड्याचे कातण, कोम चामडे, चामड्याची लेस व यंत्रनिर्मित चामडे.

६.०० .....

६५ कच्चे कातडे, चामडे व हाडे, चटई व रग स्फृष्टून बापरण्यात घेणारे प्राण्यांचे चामडे व कोम आणि प्राण्यांची सर्व प्रकारची शिंगे.

१०.०० .....

६६ जोडे, खोगीर, बूट, सैंडल्स, चपला व अनुसूचीमध्ये अन्यथा तरतूद न केलेल्या इतर वस्तू, बूट घॉलीश व व्हॅक्स.

१०.०० .....

६७ विशेष रीत्या तरतूद करण्यात आलेल्याव्यतिरिक्त पुढील-प्रमाणे धातू व धातूच्या वस्तू:—

(अ) तांबे, पितळ, शिसे, ब्रांझ, जस्त व जस्ता च्या पट्ट्या, काशाचा पता, जर्मन सिल्व्हरचा पता, ऑल्युमिनियमचे पत्ते, कडी व निकल धातू.

३०.०० .....

(ब) स्टेनलेस स्टीलचे पते, कडी, व्हाईट मेटल, गन मेटल, कथिलाचे (कलहई) पते, कडी व दरील (अ) मध्ये तरतूद न केलेले इतर प्रकारचे धातू.

५०.०० .....

(क) अलोह धातूचे भंगार व सर्व प्रकारच्या विटा, सर्व धातूची भुकटी, बुरड (छिल्लन) व त्यांचा कीस, टाकाऊ ऑल्युमिनियम पत्ती व खिळचांचा धातू.

१०.०० .....

अनुसूची—चालू

(१)

(२)

(३)

		रु. पैसे	रु. पैसे
	(ड) अनोडाइझ्ड व्हाइट बेटल, तांबे, पितळ, ब्रांज, कासे, अंत्युभिन्नियम व अन्यत्र नमूद न केलेली इतर धातूंची भांडी.	....	४०.००
	(ई) ई.पी.एन.एस., जर्सन सिल्वरच्या वस्तू, हिंदालियम, डोनेलियम, मिथ्रधातूच्या वस्तू (भरत), सर्व प्रकारचे कुकर, प्रेशर कुकर, मुरादाबादी वस्तू (मीनाकारी), खाद्यान्न बनविण्यासाठी वापरण्यात येणारे सर्व प्रकारचे हातसाचे, खोबन्याची किसणी, शेवई यंत्र, शिवण यंत्र, हाताने चालवावयाची घरधंटी, अन्यत्र नमूद न केलेली घरणुती हत्यारे व इतर स्वयंपाकाच्या वस्तू, सर्व प्रकारचे चमचे व काटे.	१०.००	...
	(फ) स्टेनलेस स्टीलचा माल	....	५००.००
६८	(अ) सोने व सोन्याचे दागिने आणि सोन्यापासून बनवलेल्या वस्तू.	....	१५.०० (दर १० ग्रॅमला)
	(ब) चांदी व चांदीचे दागिने आणि चांदीपासून बनवलेल्या वस्तू.	....	१५.०० (दर किलोला)
	(क) विद्युतलेपित वस्तू व दागिने यांसह सर्व विद्युतलेपित माल, क्रीडा ढाळी, इत्यादी.	१०.००	....
६९	(अ) लोखंड, पोलाद व सौम्य पोलाद, घडीव लोखंडाचा तुकडा म्हणजेच तुळाचा, पऱ्हळी, रुळ, अँगल्स, चक्र, चौरस, पट्टच्या, सायर, कांबी, फिश्प्लेट, काळे किंवा जस्त विलेपित पद्धे, साधे किंवा पन्हलीदार पद्धे, पट्टच्या, बॉयलर पद्धे व उच्च ताणाचे आणि बंदुकीच्या गोळांना अभेद्य असे पद्धे यांसह सर्वसाधारण सौम्य पोलाद, सळाचा, तारायंत्राच्या वापरासाठी काळचा व जस्त विलेपित तारा किंवा उपरोलेखित वस्तूंच्या आकाराच्या किंवा वेगळ्या आकाराच्या इतर प्रकारच्या लोखंडी तारा आणि बीड.	....	८.००
	(ब) लोखंडापासून बनवलेल्या सर्व वस्तू व तयार माल, पोलाद, सौम्य पोलाद, बीड, घडीव लोखंड, कच्चे लोखंड, हातोडे, कुदळ, कुळ्हाड, फावडे, कुवळी, सब्बल यांसारख्या वस्तू, सर्व प्रकारच्या लोखंडाचे नळ व नळाचा, जुनी व नदी पिंपे (रिकामी), रिकामे सिलीडर, रिकामे पद्धाचे डबे, लोखंडी टँकर व टाकी, घमेले, काटेरी तार, लोखंडी टोपली, लोखंडी शेगडी, तवा, कढई, सर्व प्रकारची बांधकामविषयक सामग्री व लोखंडी वस्तू, बोल्ट, फिरकी,	६.००	....

अनुसूची—चालू

(१)

(२)

(३)

र. पैसे

र. पैसे

वायसर, रिबीट व अशा इतर वस्तु, तारखिळे, हूक व पट्ट्या आणि बांधकामासंबंधातील सर्व प्रकारचे जोडभाग लोखंडी सामग्री, छत्या व छत्यांचे जोडभाग आणि सर्व प्रकारच्या लोखंडी सामानाचे जोडभाग.

(क) केवळ पुन्हा वापरासाठी व पुन्हा वितलविष्यासाठीच आणलेल्या सदोष, नाकारण्यात आलेल्या व खराब झालेल्या लोखंडासह भंगार लोखंड, लगडी, ब्लूम, लाद्या व विटा, मोटार व यंत्रसामग्री यांची जनी व वापरलेली निश्चयोरी भंगार सामग्री, भुकटी व बुरडी (छिल्लन), सर्व प्रकारच्या लोखंडाचा कीस, कच्चे लोखंड.

७० सर्व प्रकारची यंत्रे, रस्ता बनविण्याची यंत्रे व इतरत्र विनिर्दिष्ट न केलेले पूर्णतः किंवा अंशातः तथार किंवा अपरिकृत असणारे त्यांचे घटकभाग, सर्व प्रकारची हृत्यारे, मुद्रण ठसे, सर्व प्रकारची शेतीची अवजारे, सर्व प्रकारच्या नळ जोडण्या, नळचा, सर्व प्रकारच्या धातूच्या पट्ट्या व आवेष्टन सामग्री, भापन व यांत्रिक फीत, रोटा मुद्रण यंत्र, मुद्रणयंत्रे व लिथो यंत्रे, पट्ट्याच्या करवतीची पाती व पट्ट्याच्या करवतीचे ब्लॉक, पट्ट्या, यंत्रांशी संबंधित लाटांच्या माळा, लोखंड, जस्त, शिसे, तांबे, पितळ, कथिल, जर्मन सिल्हर, कासे, मिश्रधातू, व्हाईट मेटल, अँल्युमिनियम, स्टेनलेस स्टील (इतरत्र विनिर्दिष्ट न केलेले) व इतर धातूचा माल व बागकामाची हृत्यारे.

७१ (१) मोटार, मोटार सायकली, ऑटो रिक्षा, ऑटो सायकली, मालमोटारी, कर्किंवांचे साटे, लॅस्ट्रेटा—
 (अ) सर्व प्रकारच्या मोटारी, जीप, मेट्रॉपोर, स्टेशन वॅगन, मिनिबस, छोटे सामान यान (मिनी लगेज व्हैन), उचलयान व तीनचाकी वाहन इत्यादी.
 (ब) मालमोटारी व त्यांचे सर्व प्रकारचे साटे, बुल-डोजर, डंपर, बसेस व मालमोटार टॅक्कर.
 (क) सर्व प्रकारची कर्किंवे व रोड रोलर .. . . . . प्रत्येकी २,०००.००
 (ड) मोटार सायकली व १.५० व अधिक अश्वशक्तीच्या स्कूटर. .... प्रत्येकी २००.००
 (ई) ऑटो सायकली व १.५० पेक्षा कमी अश्वशक्तीची इतर तत्सम वाहने. .... प्रत्येकी १००.००

अनुसूची—चालू

(१)	(२)	(३)	
		रु. पैसे	
(२) मोटारगाड्चा, मोटारसायकली, आँटो-सायकली, आँटो रिक्षा, यालयोटारी, कर्जित्रे (ट्रॅक्टर्स), लॅन्चेटा, व्हेस्पा, किसान, हेलिकॉप्टर यांचे सुटे व घटक भाग, सर्व प्रकारची बेथरिज, टंकलेखनयंत्रे, प्रतिलिपी यंत्रे, झेरॉव्हेस यंत्रे, मनगटी घड्याळे, मोठी घड्याळे व त्यांचे घटक भाग, नेवविषयक वस्तू, शिवणयंत्रे, फिलोयंत्र, भरतकाम यंत्र, गिरणकामाच्या प्रयोजनांसाठी वापरण्यात येणारे जिग- झॅंग यंत्र व इतर प्रकारची यंत्रे व त्यांचे घटक भाग, सर्वेक्षण उपकरणे, वैज्ञानिक व प्रयोगशाळाविषयक वस्तूसह जांत्रीय उपकरणे, सर्व प्रकारच्या शलक्रियाविषयक वस्तू, अनिश्चयन यंत्रे, वाहतुकीची वाहने व अन्यत्र तरदूद करण्यात आली असेल त्यांचेरीज सर्व प्रकारची प्रवसी वाहने, मुलांची हातगाडी (परथॅम्प्युलेटर्स) बाबागाडी, वरील सर्व वस्तूचे सुटे भाग व घटकभाग, घड्याळाचे पट्टे, चप्पे व त्यांची घरे, औत्यक्तान खडे, अनुयाने व जोड्याने व त्यांची उपसाधने.	८.००	....	
७२	सायकली, तिचाकी सायकली, सायकल रिक्षा व त्यांचे सुटे भाग, सायकल डायनामो, सायकलचे दिवे, सायकलचे पप व त्यांच्या तोट्या, झडपा असलेल्या नळ्या, आरायंत्र, इत्यादी.	६.००	....
७३	सर्व प्रकारच्या खवी धावा, नळ्या व पाळ	६.००	....
७४	सर्व प्रकारची शस्त्रे व दारूगोळा	१२.००	....
७५	वतमानपद्धांचे कागद	..	५.००
७६	सर्व प्रकारचे कागद, पिलबोर्ड, हार्डबोर्ड, कार्डबोर्ड, आवेष्टनाचा कागद व कागदी पिशव्या, सर्व प्रकारची लेखनसामग्री, कागदावर ठेवावयाचे वजनगोळे, विजेवर न चालणारी घंटी, फालंटन पेने, सर्व प्रकारची बॉलपेने व त्यांची उपसाधने, कोरे कागद व हेडिंग प्रिंटिंगचा कागद, लेखा खातेव्हा, सर्व प्रकारच्या नोंदवव्हा, लिफाफे, नम्नने, सर्व प्रकारची मुद्रणाची व लिहिण्याची शाई, वेन्तिली, निब्ज, पोटकार्ड व कार्डचे ताव, दैनंदिन्या, कैलेडोरे व कैलेंडर पट्ट्या, छिरसमस कार्डे, वाडदिवस व दिवाळी भेटकार्ड व इतरला उल्लेखिण्यात न आलेली इतर कार्डे, सर्व प्रकारची जाहिरात सायग्री, जाहिराती छापलेला कागद व वस्तू, शोषण नळ्या (संकिळ पाईप्स) व स्ट्रॉ पाईप्स, छिद्रक यंत्र (पंचिंग मशीन), स्टेपल पिन भारण्याचे यंत्र, सर्व प्रकारच्या रिफिल्स, चित्रकला व मुद्रण सामग्री, अनुरेखन वस्त्र व कागद, अभेनिया वलॉथ व कागद, जिलेटिन कागद, चकचकीत कागद, उपटरेखित कागद, बॉलपैपर व सर्व प्रकारच्या कागदी वस्तू व कार्डबोर्डच्या	६.००	...

अनुसूची—समाप्त

(१)	(२)	(३)	रु. पैसे	रु. पैसे
१७५	व मिलबोर्डच्या पेटचा, पाटचा (स्लेट्स), सूच्या, माहिती पत्रे, नावाच्या पाटचा व निअॅन साईंस.			
७७	व्यायाम व क्रीडाविषयक वस्तू, व्यायामशाळाविषयक वस्तू, सर्व प्रकारच्या मैदानी व अंतर्गंही खेळांचे सामान, (फोटो कॅपिकल्स व्यतिरिक्त) छायाचित्रणविषयक वस्तू, कॅमेरा, फोटो आल्वध, फोटो फिल्म, क्ष-किरण चिलफिती, सिनेमा कावन, फोटो माऊंट्स व फोटोग्राफिक यंत्रसामग्री व त्यांचे घटकभाग, त्यात वापरण्यात येणारे सुटे भाग व सामग्री व सर्व प्रकारची खेळणी.		१०.००	....
७८	जुन्या व रिकाम्या काचेच्या बाटल्या, रही कागद, जुनी वर्तमानपत्रे, रही कागदाची कातणे, रही मोत्तो कागद, रस्ता झाडायचा कागद, सर्व प्रकारच्या जुन्या किवा नव्या चिठ्या, जुने व वापरलेले कपडे व साड्या, काचेचा भंगार, शख व कपच्या, जुना व वापरलेला खड्डा किवा कार्डबोर्डच्या पेटचा, जुन्या व वापरलेल्या लाकडी पेटचा, सर्व प्रकारचा मिलबोर्ड व खड्डा यांचे भंगार.		६.००	....
७९	चित्रपटाच्या फिती व त्यांचे परिचय पट	..	..	दर १०० मीटर्स लंबीच्या फिती- करिता ३.००.
८०	जुने निश्चयोगी रबर, प्लॉस्टिक, पी.व्ही.सी., नायलॉन, भंगार भाल, निश्चयोगी धावा व नछडा सर्व प्रकारचे जुने बूट व चपला, सुरई, रांजन, मडके, दिवनळे, चिलिम इत्यादीसारखी मातीची भांडी.	..	६.००	
८१	अन्य कोणत्याही शीर्षाखाली अन्यथा सूट देण्यात आली नसेल अशा व आकारण्यायोग्य नसलेल्या इतर सर्व वस्तू.		६.००	....

तछटीव क्रमांक १ :—

किशणा वस्तू

बाब क्रमांक २४(ब)

- (अ) अज्वान, आंबे हळद, अज्वान फूल (ठंडाई), अगरबत्ती
- (ब) बुक्का, भगर
- (क) चाढीला
- (ड) दालचिनी, धूप, सुंठ
- (इ) गुलाल, गुलाब कढी
- (फ) हिंग व हिंगाची पूड, हवन सामग्री
- (ग) जिरे
- (ह) खसखस, खसखशीची वोडे, केशर, कस्तुरी, काकडीच्या बिया, काळे मीठ, कुंकू, कळोजी (आय) लोधण
- (ज) रौद्रा लाळकर्दी भुकटी

- (के) नागकेश्वर, नवसागर
 (ल) उद्द
 (म) पापडखार
 (न) राळ, रसकापुर
 (ओ) सिंदूर, शहजिरे, शिकाकाई, शेंदेलोण (खरे व कृतिस), चंदन व चुरा
 (प) तेजपान, टरखूज बिया, ठंडाई मसाला.

तत्त्वीय अध्यात्मक २ :—

जडीबूटीच्या वस्तु व कण्ठाची सामग्री

बाबू क्रमांक ५१

- (अ) अक्कलकाडा, अहळीव, अटिविक, अचकंद, अजमोडा, असभन, आवळकाठी, अरंगंज, अलीसवितर व सर्व प्रकारची आसवे, अमरवेले.
 (ब) बोळ, बांगडखार, वेहडा, बडीभई, बकबोण, बचकुवा, दफिताया, विचकुंद, विचंदी, वाणसेही-गाडा, वेहंडसंग, बोणसलोचण, बाळहिरडा, विल्वा व विळाकूळ, भरंग, भूरंग, भुईकोणी, भार्सिंगफल, भोजपत्र, भोजपता, भुईनीम.
 (क) चोपचिनी, चिरायता, चुईकली, चक्री, छोटामाई, चकचुकीच्या बिया.
 (ड) डिकेमाली, दुर्लभ, देवदार, देवडेगिरी, दारडेल, दाणा, धायतूळ, धावडर्शिग, धावडा, धावडेफूल.
 (ई) गोरंजन, गंधकविलज, गवहला, गोखरू, गळे, गंडवीन, गुलाबकेशव, गुडेवळसतुसे, गुंभोज, गंधनल, गवरपट.
 (फ) हिरडा (मोठा व लहान), हर्जतजोहर, हिगनळ, हिरमुंजी, हिरडी, हरटी, हिराकाशी, हरतळ, हडजोडवेल.
 (ग) इंद्रजिरे, इसबगोल व इसबगोल भुसा, इसबरख.
 (ह) जवधी, जवाखार, जैम, जस्तभंध, जातेमशी, जंगली, जाविरी, जंगली लवंग, जेस्ताफूल, जगोळ, जमालगोटा.
 (आय) कमळी, कवर्हई, काचोरा, कुचला, कापूरचिनी, कापूर, कसणी, काकडर्शिगी, कोळ्टा, कोरंजन, कचनी, कचकुरी, काळकापरी, कवार्बपिपळा, कवाबचिनी, कमरकस, काळी खाजर, कवाब-उठा, काटकी, कमळगोट्टा, कसिला, कहू, कणखार, खूबकला, खटुणी, कायतल काडी, कळकामणी, कवाब-उठा.
 (ज) लोधी, लहंदी, लाभूच, लाजवंती.
 (क) मदनसोहग, मगनमस्त, मोरचून, मैकैया, मुरुडशेंग, मंजिष्ठा, मुसवी, मोहकस, मुकासनी, मुडर्शिग, मिरे, मजिफळ, मेण, मजिठ, मायफळ, मदलकाढी.
 (ल) नारकिखई, नरकाचूर, नईकाई, निशेबोध, नखुला, निर्गुडीच्या बिया, निर्गुडी कळी नामरसोथा, नताफू, नकाविमिथ, नभ.
 (म) पिपरीमूळ, पिपरी (मोठी व लहान), पळसपाला, पळहनमेड, पात्रज, पित्तपापडा, पतिता, पावळकाडी, पिस्ताफूल, पवाडी-पळसफूल, पितकोडी.
 (न) रज, रसघेंदूर, स्मामस्तकी, रसवंती, रेवचिनी, रविसुंठ, रंकर्ची, रजहसव, रातपीड, रकचिनी, रक्तचंदन.
 (ओ) शिवकर्ण, शिलाजीत, सोगतवी, साईफळ, सज्जिखार, सलामिशी, सोनामकई, सुवर्णमुखी, सेवज, समुद्रसोख, समुद्रफूल, समुद्रफेस, सहेज, समूळजी, सर्पसळी, सुपारीफूल, सूर्पणवरी, शिलारस सळी, सुखर, सुरजवणी, सागरगाठा, सोनकडुक, शतावरी, सोहनी, सुगणवती, सर्पगोडा, संकतुक, सोहगी, सोहग, शिगूप व सोनल.
 (प) टाकणखार, तालीमखाना, तुकमराई, तुकुभवाळुण, तगर.
 (क्यू) घेंडं, घस्तिंवल, विलाङ्कांता, वावडिग.”

३. (१) कोणतेही न्यायालय किवा कोणतेही प्राधिकरण यांच्या कोणत्याही न्यायनिर्णयात, विधीशाहृ-हुकूमनाम्यात किवा आदेशात किवा नागपूर शहर अहानगरपालिका अधिनियम, १९८८ (यात कारी तस्तुदी त्याखाली केलेल्या नियमांमध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरीही, शासकीय अधिसूचना, नगरविकास, सार्वजनिक आरोग्य व गृहनिर्माण विभाग क. एनएमसी.५३६३/२९५७३-सी, दिनांक १९५० चा १६ मे १९६६, नगरविकास, सार्वजनिक आरोग्य व गृहनिर्माण विभाग क. एनएमसी.२८७३/ यांच्या अंतर्भूत असले तरीही, शासकीय अधिसूचना, नगरविकास, सार्वजनिक आरोग्य विभाग वहाड २. २४८४/३६३/३-सीआर-५०८४-यूडी-२३, दिनांक २१ सप्टेंबर १९८४ यात विनिर्दिष्ट करण्यात आलेल्या दरांनी मालावर वेळेचेळी आकारण्यात आलेला किवा आकारण्याचे अभिप्रत असलेला जकात कर तसेच अशा प्रकारे आकारण्यात आलेला कोणताही जकात कर बसविणे, त्याची आकारणी करणे, फेरआकारणी करणे, तो गोळा करणे किवा त्याची वसूली करणे यांच्या संबंधात, दिनांक १५ डिसेंबर १९६० रोजी व तेव्हापासून करण्यात आलेली कोणतीही कारबाई किवा गोष्ट करण्याच्या, त्याची आकारणी करण्याच्या, फेरआकारणी करण्याच्या, तो गोळा व कलम २ यांच्ये निर्दिष्ट केलेले नियम सतत अमलात होते असे समजून मुख्य अधिनियमान्वये व त्याखाली केलेल्या नियमांन्वये यथोचितरीत्या असा जकात कर बसविण्यात, त्याची आकारणी किवा कोणतीही छाती किंवा गोष्ट करण्यात आल्याचे समजून ती वैध व परिणामक असल्याचे मानण्यात येईल आणि तदनुसार,--

(अ) कोणत्याही महापालिकेने किवा तिच्या कोणत्याही प्राधिकरणाते अधिकाऱ्यांनी किवा कर्मचाऱ्यांनी जकात कर लादणे, त्याची आकारणी करणे, फेरआकारणी करणे, तो गोळा करणे किवा त्याची वसूली करणे यासंबंधात केलेल्या सब छाती, कायवाही किवा गोष्टी हा, सर्व प्रयोजनां करिता, कायदानुसार करण्यात आल्याचे व त्या नेहमीकरिता कायदानुसार करण्यात आल्याचे मानण्यात यईल;

(ब) अशा प्रकारे लादण्यात आलेल्या, आकारणी करण्यात आलेल्या, फेरआकारणी करण्यात आलेल्या, गोळा करण्यात आलेल्या किवा वसूल करण्यात आलेल्या कोणत्याही जकात कराच्या परताव्यासाठी कोणत्याही न्यायालयात महानगरपालिकेविश्वद किंवा तिच्या कोणत्याही प्राधिकरणांविश्वद, अधिकाऱ्यांविश्वद किंवा कर्मचाऱ्यांविश्वद कोणताही दावा किवा कार्यवाही चालविष्यात पेणार नाही किवा चालू ठेवण्यात पेणार नाही;

(क) कोणतेही न्यायालय किवा अन्य प्राधिकरण अशा कोणत्याही जकात कराच्या परताव्याचा निवेश देणारा कोणताही हुकूमनामा किवा आदेश काढणार नाही;

(ड) ज्याबाबतीत जकातीच्या रूपाने जमा झालेल्या किंवा वसूल करण्यात आलेल्या कोणत्याही रकमेचा या अधिनियमाच्या प्रारंभापूर्वी परतावा करण्यात आला असेल आणि या दिनांकाला अशा परताव्याचा आदेश देण्यात आला किवा त्या रकमेचा अशा प्रकारे परतावा करण्यात आला त्या दिनांकाला, या अधिनियमाच्या तस्तुदी व कलम २ यांच्ये निर्दिष्ट करण्यात आलेले नियम हे अमलात असते तर, ज्याबाबतीत अशा परताव्याची मुभा देण्यात आली नसती त्याबाबतीत अशा प्रकारे परतावा करण्यात आलेली रकम मुख्य अधिनियमाच्या तस्तुदीनुसार वसूल करता यईल;

(ई) या अधिनियमाच्या किंवा कलम २ यांच्ये निर्दिष्ट करण्यात आलेल्या नियमांच्या तस्तुदी अमलात असत्या तर, या अधिनियमाच्या प्रारंभापूर्वी कोणत्याही वेळी, जकात लादणे, तिची आकारणी करणे, फेरआकारणी करणे, ती गोळा करणे किंवा वसूल करणे यांकरिता जी कोणतीही कायवाही, छाती किंवा गोष्ट वैधरीत्या करता आली असती किवा चालू ठेवता आली असती परंतु जी जकात लादण्यात आली नाही, तिची आकारणी, फेरआकारणी करण्यात आली नाही, जी गोळा करण्यात आली नाही किंवा वसूल करण्यात आली नाही ती जकात, अशा प्रारंभानंतर, या मुख्य अधिनियमाच्या तस्तुदीन्वये लादता यईल, तिची आकारणी, फेरआकारणी करता यईल, ती गोळा करता यईल, वसूल करता यईल किंवा गोष्ट करता यईल.

(२) शंकानिरसनार्थ याद्वारे असे घोषित करण्यात येते की, पोट-कलम (१) मधील कोणत्याही गोष्टीमुळे एवाचा व्यक्तीस,—

(अ) जकात कर लाईणे, त्याची आकारणी करणे, फेरआकारणी करणे, तो गोळा करणे किंवा त्याची बसुली करणे यांच्या संबंधात मुख्य अधिनियमाच्या तरतुदीनुसार आक्षेप घेता येण्यास प्रतिबंध होतो असे मानण्यात येणार नाही, किंवा

(ब) मुख्य अधिनियमाच्या तरतुदीनुसार, त्या अधिनियमाअन्वये त्याच्याकडून जकात म्हणून देय असलेल्या रकमेपेक्षा जास्त असलेल्या जकातीचा मुख्य अधिनियमाअन्वये किंवा त्याचाली करण्यात आलेल्या नियमांन्वये परतावा मागता येण्यास प्रतिबंध होतो असे मानण्यात येणार नाही.

(३) या अधिनियमातील कोणत्याही गोष्टीमुळे कोणतीही व्यक्ती, तिने या अधिनियमाच्या प्रारंभापूर्वी केलेल्या किंवा करण्याचे वर्जिलेल्या कोणत्याही गोष्टीच्या संबंधातील कोणत्याही अपराधासाठी, अशी कुती किंवा अकुती ही, या अधिनियमाद्वारे तरतुदी करण्यात आल्या नसत्या तर, मुख्य अधिनियमान्वय अपराध ठरत नसेल तर, सिद्धदोष ठरवली जाण्यास पाल ठरणार नाही अथवा कोणतीही व्यक्ती ही, या अधिनियमास प्रारंभ होण्याच्या लगतपूर्वी अंवलात असलेल्या कायद्यान्वये, अशा कुतीच्या किंवा अकुतीच्या संबंधातील अपराधाकरिता तिला जी शिक्षा देण्यात आली असती त्यापेक्षा अधिक शिक्षा दिली जाण्यास, पाल ठरणार नाही.

सन १९९१ ४. (१) नागपूर शहर भानगरपालिका (भूतलक्षी प्रभावाने जकात नियम पुनरधिनियमित १९९१ चा चा महाराष्ट्र करणे व विधिशास्त्रकारी तरतुदी) अध्यादेश, १९९१, हा याद्वारे निरसित करण्यात येत आहे. महा. अध्या.

अध्यादेश (२) असे निरसन झाले असले तरीही, उक्त अध्यादेशान्वये केलेली कोणतीही गोष्ट किंवा क्रमांक ४ कारवाई ही, या अधिनियमाच्या तत्सम तरतुदीन्वये केली असत्याचे मानण्यात येईल.

याचे निरसन व व्यावृत्ती.

(यथार्थ अनुवाद)

ए. ग. पाटील,

भाषा संचालक, महाराष्ट्र राज्य.